

Якименко А. О.,
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кузнєцова І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ПСИХОЛОГІЇ

У процесі розвитку людства психологічна наука стала невід'ємною частиною сучасного життя. Вона досліджує закономірності психічних процесів і поведінки людини, тому потребувала створення власної терміносистеми, що забезпечує точність та однозначність професійного спілкування. Англomовна психологічна термінологія посідає особливе місце серед терміносистем гуманітарного спрямування, адже поєднує наукову, медичну, філософську та соціологічну лексику.

Спеціальна лексика психології охоплює як загальнонаукові поняття (*theory, method, analysis, hypothesis*), так і вузькоспеціальні терміни (*cognitive dissonance, unconscious mind, defense mechanism, operant conditioning*). Формування англomовної психологічної терміносистеми відбувалося поступово – від філософських спроб осмислення людської душі до сучасної когнітивної науки, що поєднує психологію, нейробіологію та штучний інтелект.

Сучасна психологічна лексика поєднує елементи різних мовних рівнів і галузей. Часто можна зустріти універсальні одиниці, такі як *function, process, perception, adaptation, structure*, що використовуються у різних галузях знань, але набувають у психології специфічного значення. Наприклад, *perception* у фізіології означає *сенсорне сприйняття*, тоді як у психології воно включає *процеси осмислення та інтерпретації інформації*.

Важливою особливістю англomовної психологічної терміносистеми є активне використання метафоричних моделей, які відображають складні психічні процеси у зрозумілих образах. Такі терміни, як *bottled emotions, mental block, emotional baggage, flow state*, мають переносне походження, однак закріпилися в науковому та популярному дискурсі.

Помітну роль відіграє міжгалузева лексика, що використовується у суміжних сферах – педагогіці, медицині, соціології. Наприклад, *stress*,

motivation, personality, communication, therapy є спільними для кількох дисциплін, але у психологічному контексті вони отримують вузьке визначення. Так, *stress* позначає не просто *фізичне напруження*, а *емоційно-психологічний стан адаптації до зовнішніх подразників*. До складу терміносистеми входить і професійна лексика, що використовується практикуючими психологами: *counseling, assessment, case study, intervention, psychotherapy, client-centered approach, behavioral therapy*. Вона має чітке функціональне призначення і не вживається поза межами професійного спілкування. Часто у психології зустрічаються складні терміни-словосполучення: *short-term memory, emotional intelligence, attachment theory, behavioral pattern, cognitive bias*. Вони відзначаються аналітичністю, характерною для англійської мови, і точно передають наукові поняття.

Цікавим є явище полісемії, коли один термін має різні значення у залежності від підгалузі. Наприклад, *projection* у загальній психології – це *механізм захисту*, а у психоаналізі – *перенесення власних переживань на іншу людину*. Такі випадки демонструють динамічність і гнучкість психологічної терміносистеми.

До складу англійської психологічної лексики входять також номенклатурні одиниці, що позначають методики, школи чи концепції: *Gestalt therapy, cognitive-behavioral therapy (CBT), positive psychology, transactional analysis, Maslow's hierarchy of needs*. Вони виконують функцію точного позначення конкретних напрямів і підходів у науці.

Отже, англійська психологічна терміносистема є складним, багаторівневим утворенням, що поєднує загальнонаукову, міжгалузеву, вузькоспеціальну лексику, а також професіоналізми та номенклатурні одиниці. Її розвиток зумовлений постійним розширенням сфери психологічних досліджень, інтеграцією з іншими науками й активними глобалізаційними процесами.